

tage den for, forhandle den og slaa os selv og maasse den høitærede Minister fast paa Udtalelser i den ene eller den anden Retning, uden som sagt at udrette noget Positivt. Det er min Overbevisning, at saaledes som Sagen nu stiller sig, ville vi gjøre det Bedste, vi formaar, til dens Fremme ved at lade den hvile for denne Samling. Jeg skal imidlertid ikke anbefale Thinget dette uden dertil at knytte nogle Bemærkninger. Jeg staar, som det maasse er flere ærede Medlemmer bekendt, i et vist Forhold til det Forslag, der nu i ændret Skikkelse er blevet oversendt Landstthinget fra Folkethinget. Jeg har nemlig i sin Tid været med til at udarbejde det Grundlag, som er ført videre og nu foreligger som Forslag fra Folkethinget. Derfor vil man maasse finde det naturligt, at jeg føler mig opfordret til nu at knytte nogle Bemærkninger dertil, saa Meget mere, som jeg strax skal sige, at jeg har en personlig Bekendelse at gjøre, som det ligger mig paa Hjerte at faae fremsført ved denne Leilighed. Naar man spørger om den foreliggende Sags Fremme i det Hele, saa tror jeg, det vil være af den allerstørste Bigtighed, at man strax gjør sig klart, hvad det egentlig er, man vil. Hvad er det, man tilsigter ved det Lovforslag, som foreligger, hvad er det, man vil, naar man taler om at omordne Geistlighedens Lønning? Vil man tjene ved denne Omlægning af Lønningerne? Er det Hensigten, at man vil knappe Geistligheden lidt af, Noget her og Noget der, saaledes at der kan blive Noget tilovers til andre Formaal, saaledes at man senere kan tage Bestemmelse om, hvilke disse skulle være, eller er det Hensigten, at, hvad der nu anvendes til Geistlighedens Lønning ogsaa fremtidig skal anvendes til samme Formaal? Dette er det Hovedspørgsmaal, man maa besvare sig selv, og jeg besvarer det derhen, at det er det Sidste, som jeg tror, man maa efterstræbe. Vi maa erkjende, at Geistlighedens Lønning, saaledes som den nu er, i mange Maader er uheldig ordnet; men paa den anden Side tror jeg ikke, der er Grund til at haabe, at der, hvis man vil lønne Geistligheden anstændigt, da kan eller bør være Tale om Andet, end ogsaa fremtidig at anvende de Midler, der nu benyttes til Geistlighedens Lønning, til samme Formaal, om end paa en heldigere Maade. Derved kommer jeg da strax til et vigtigt Punkt i det foreliggende Lovforslags § 1. Det hedder nemlig der, at de Midler, hvoraf Geistligheden nu lønnes, i Fremtiden skulle inddrages i Statskassen. Her kommer jeg til den Bekendelse, jeg maa gjøre, nemlig den, at jeg i sin Tid selv har været med at sætte denne Sætning ind i Lovforslaget; men jeg maa sige til, at Meningen imellem os, som foretog den, ingenlunde var den, at Midlerne virkelig skulde inddrages i Statskassen. Vi gjorde den Gang en sin Beregning, der rigtignok nu har viist sig at holde daarlig Stik, den nemlig, at vi

skulde have havt dette til at slaa af paa ligeoverfor den daværende Kultusminister, om hvem vi vidste, at han aldrig vilde gaa ind derpaa, men vilde have Midlerne inddragne i en særlig Fond. Vor Beregning gik ud paa at indrømme ham dette, for derved overhovedet at faae ham ind paa det Grundlag, som her foreligger. Det er min Overbevisning, at denne kloge Beregning, som jeg tilstaaar, at jeg har deltaget i, har stadet Sagens Fremme, og hvis Noget deraf vil tage Anledning til at advare mod at opstille Noget, for senere at have det til at slaa af paa, skal jeg ganske slutte mig dertil. Saaledes forholder det sig nu altsaa, at Bestemmelsen fra min og jeg tror fra alle Udvalgets Medlemmers Side ikke var ment, som det blev opstillet; hvorledes den senere er optaget, tør jeg ikke med Bestemthed udtale mig om. Hvad vil nu egentlig Inddragelse i Statskassen sige, hvad vil det sige at inddrage Kirkens Midler under Statens Finantser? Er Meningen den, at man skal lade disse Midler smelte sammen med Statens øvrige Indtægter paa en saadan Maade, at man senere mulig ikke kan skille dem fra Statens andre Finantser? Er det navnlig Meningen, at man, naar der f. Ex. bliver Tale om at realisere det Hartkorn, som nu henligger til Præstegaarde paa omtrent 2 Tdr. nær for hver Præstegaard, hvorved der vil indkomme en Kapital af mindst 10 Mill. Rd., vil slaa denne Kapital sammen med Statens øvrige Finantser paa en saadan Maade, at man ikke kan finde den mere, at man f. Ex. byggede Jernbaner for den, anvendte den til Besættninger eller til andet Statsbehov? Jeg tror ikke, det er Meningen, selv hos dem, der allersterkest holde paa, at Midlerne til de geistlige Lønninger bør inddrages under Statens Finantser, at en saadan Udvejning skal finde Sted. Jeg støtter dette paa, at jeg finder, at de, som holde paa Inddragelsen under Statens Finantser, ville have en Balance opgjort, hvoraf man kan se, hvad der bliver tilovers, og skundom gjøres der da en Beregning over, hvorledes man kan anvende Overflødet, f. Ex. til Skolevesenets Bedste eller paa anden Maade. Men dersom man nu ikke vil, at disse Midler skulle forsvinde i den hele Masse af Statsmidler, vil jeg spørge, hvad man da egentlig vinder, naar man faar dem inddragne under Statens Finantser. Jeg kan ikke besvare dette anderledes, end at man kun vinder det, at faae overordentlig stort Besvær med at faae Balancen opgjort. Man vil formodentlig postere denne Fond under Reservecassens eller Statens Aktiver, eller jeg veed ikke hvor, og opføre dens Indtægter og Udgifter der, men paa et andet Sted opføre de Udgifter, der paa naturlig Maade knytte sig dertil; men saa saar man ogsaa Uleilighed ved at opgjøre Balancen. Langt rimeligere forekommer det mig derfor, at man inddrager disse Midler, der i Fortiden ere henlagte til et bestemt Formaal, i en særlig kirkelig